

สมบัติของผู้ดี

ของ

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา
อนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ

นางเนย์ หิรัณย์ชฐิติ

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก

วัดโสมนัสวิหาร

๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๓

ด้วยอธิบดีกรมการ

จาก คุณหญิงกมล ศิริ โทกสิน

กรมการปกครอง

168

กระทรวงมหาดไทย

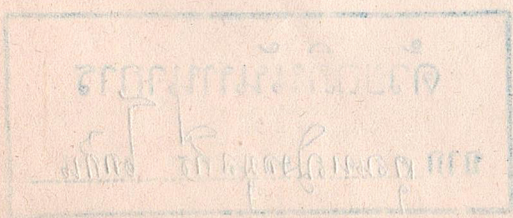

เรื่อง 102

เลขที่ 395

พ41484

เลขทะเบียน 2664466

๐ คำปรารภ

ในโอกาสที่ได้ทำการฉาบฉวย นางเนย์ หิรัณยวัตร
นั้น คณะเจ้าภาพได้มีความคิดที่จะพิมพ์หนังสือแจกในงานนี้
โดยคัดเลือกหนังสือที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ได้พิจารณา
เห็นว่าหนังสือ “สมบัติของผู้ดี” ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรน-
ทราธิบดี เป็นหนังสือที่ใช้ในวงการศึกษาเป็นเวลานาน แต่
ก็ยังมีลักษณะทันสมัยอยู่เสมอ จึงได้มีหนังสือขออนุญาตจัด
พิมพ์ไปยัง ม.ล. ปิ่น มาลากุล ทายาทของท่านเจ้าพระยา-
พระเสด็จสุเรนทราธิบดี ก็ได้รับอนุญาตจากท่านด้วยดี จึง
ใคร่ขอถือโอกาสขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย คนไทย
ทุกคน ทุกชั้น ทุกสังคม ถ้าได้ปฏิบัติตามหนังสือ “สมบัติ
ของผู้ดี” โดยครบถ้วนหรือส่วนมากแล้วไม่ว่าจะเดินทางไป
ตำบลใด ๆ ในโลกนี้จะผสมกลมกลืนได้สนิทกับบุคคลทุกชาติ
ทุกภาษาด้วยความถูกต้องและนิ่มนวล คำว่าผู้ดีในที่นี้มิได้
หมายความว่า จะต้องเป็นผู้อยู่ในฐานะสูงมีเงินมีทองจึงจะเป็น
ผู้ดี ตามนัยหนังสือนี้ ผู้ใดก็ตามที่ได้ปฏิบัติตามได้ครบถ้วน
หรือส่วนใหญ่ตามหนังสือ “สมบัติของผู้ดี” นี้แล้วก็ย่อมมี

ความเป็นผู้ดีด้วยกันทุกคน และจะมีส่วนช่วยให้สังคมในบ้านเมืองเราดำเนินไปในวิธิต่างที่ถูกต้องและโยงไปถึงกิจการอื่น ๆ ประสบแต่ความเจริญถึงมาด้วยเป็นแน่แท้

อนึ่ง ในหนังสือแจกข่าวงานฌาปนกิจ นางเน้ย หิรัณย์ฐิติกราวนี้ก็ได้จัดพิมพ์เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชน ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันที่ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ๆ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ

คณะเจ้าภาพขออานิสงส์ในการบำเพ็ญกุศลและการจัดพิมพ์หนังสือข่าวงานฌาปนกิจศพคราวนี้จึงได้ตลบ้นตาลให้ นางเน้ย หิรัณย์ฐิติ ประสบแต่ความสงบสุขในสัมปรายภพจงทุกประการ

เจ้าภาพ

๑๓๕ ถนนสุขุมวิท,
กรุงเทพมหานคร, ๑๐๐.

ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑

ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑
ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑
ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑
ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑
ตามที่ พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑ ที่ ๑๐๖/๒๕๖๑

๑๐๖/๒๕๖๑
(พ.ร.บ. ๑๐๖/๒๕๖๑)

๑๐๖/๒๕๖๑

๒๘ สมบัติของบุคคล

ของ

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี

ภาคหนึ่ง

ผู้ ข้อมรักษา ความเรียบร้อย

กาชกรียาคือ

- (๑) ย่อมไม่ใช้กริยา อันข้ามกรายบุคคล.
- (๒) ย่อมไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง.
- (๓) ย่อมไม่ล่วงเกินถูกต้องผู้อื่นซึ่งไม่ใช่หยอกกันฐานเพื่อน.
- (๔) ย่อมไม่เสียดสีกระทบกระทั่งกายบุคคล.
- (๕) ย่อมไม่ลุกนั่งเดินเหิน ให้พรวดพราด โดนผู้อื่น หรือสิ่งของแตกเสีย.
- (๖) ย่อมไม่ส่งของให้ผู้อื่น ด้วยกริยาอันเสือกไสผลักโยน.
- (๗) ย่อมไม่ผ่านหน้าหรือบังตาผู้อื่น เมื่อเขาทูลสิ่งใดอยู่ เว้นแต่เป็นที่เฉพาะไป.
- (๘) ย่อมไม่เอิกอึงเมื่อเวลาผู้อื่นทำกิจ.
- (๙) ย่อมไม่อ้ออึงในเวลาประชุมสดับตรับฟัง.

(๑๐) ย่อมไม่แสดงกิริยาตึงตัง หรือพูดจาอีกทีใน
บ้านแขก.

วชิรียาคือ

- (๑) ย่อมไม่สอດສວນວາຈາหรือแย่งชิงพูด.
- (๒) ย่อมไม่พูดท้วงเสียงอันดังเหลือเกิน.
- (๓) ย่อมไม่ใช้เสียงทวาดหรือพูดจา กระโชกกระชาก.
- (๔) ย่อมไม่ใช้วาจาอันหักหาญถึงต้น.
- (๕) ย่อมไม่ใช้ถ้อยคำอันหยาบคาย.

มโนจริยาคือ

- (๑) ย่อมไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านกำเริบหยิ่งโยโส.
- (๒) ย่อมไม่บันทาลโทสะให้เสียกิริยา.

ภาคสอง

ผู้ที่ย่อมไม่ทำอุจาดลามก.

กายจริยาคือ

- (๑) ย่อมใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวอันสะอาด และแต่งตัว
โดยเรียบร้อยเสมอ.
- (๒) ย่อมไม่แต่งตัวในที่แจ้ง.
- (๓) ย่อมไม่จุ่มควักล้างแคะแคะเการ่างกาย ในที่
ประชุมชน.

- (๔) ย่อมไม่กระทำการที่ควรจะทำในที่ลับ ในที่แจ้ง.
 - (๕) ย่อมไม่หาวเรอให้ปรากฏในที่ประชุมชน.
 - (๖) ย่อมไม่จามด้วยเสียงอันดังและโดยไม่บ้องกำบัง.
 - (๗) ย่อมไม่บ้วนซากด้วยเสียงอันดังหรือให้เประอะ
เปื้อน ให้เป็นที่รังเกียจ.
 - (๘) ย่อมไม่ลุกนเลอะเทอะมมามในการบริโภค.
 - (๙) ย่อมไม่ถูกต้องหรือหยิบยื่นสิ่งที่ผู้อื่นจะบริโภค
ด้วยมือตน.
 - (๑๐) ย่อมไม่ล่วงล้ำ ข้ามหยิบ ของบริโภคผ่านหน้า
ผู้อื่น ซึ่งควรขอโทษและขอให้เขาส่งได้.
 - (๑๑) ย่อมไม่ละลาบละล้งเอาของผู้อื่นมาใช้ในการ
บริโภคเช่นถ้วยน้ำ และผ้าเช็ดมือเป็นต้น.
 - (๑๒) ย่อมไม่เอาเครื่องใช้ของตน เช่น ช้อนช้อมไป
ล้วงตักสิ่งบริโภคซึ่งเป็นของกลาง.
 - (๑๓) ย่อมระวัง ไม่พูดจา ตรงหน้าผู้อื่น ให้ใกล้ชิด
เหลือเกิน.
- วจีรียาคือ
- (๑) ย่อมไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครกพึงรังเกียจในท่ามกลาง
ประชุมชน.
 - (๒) ย่อม ไม่กล่าวถึงสิ่งควรปิดบังในท่ามกลางประชุม
ชน.

มโนจริยาข้อ

(๑) ย่อมพึงใจที่จะรักษาความสะอาด.

ภาคสาม

ผู้ด้อย่อมมีสัมมาการะวะ.

กายจริยาข้อ

(๑) ย่อมนั่งด้วยกิริยาอันสุภาพเฉพาะหน้าผู้ใหญ่.

(๒) ย่อมไม่ขึ้นหน้าผ่านผู้ใหญ่.

(๓) ย่อมไม่หันหลังให้ผู้ใหญ่.

(๔) ย่อมแหวกที่หรือให้ที่นั่งอันสมควรแก่ผู้ใหญ่หรือผู้หญิง.

(๕) ย่อมไม่ทัดหรือคาบบุหรี คาบกลอง และสุมให้คว้นไปรมผู้อื่น.

(๖) ย่อมเปิดหมวกเมื่อเข้าชยคาบ้านผู้อื่น.

(๗) ย่อมเปิดหมวกในที่เคารพ เช่น โบสถ์ วิหาร
ไม่ว่าแห่งศาสนาใด.

(๘) ผู้น้อยย่อมเคารพผู้ใหญ่มาก่อน.

(๙) ผู้ชายย่อมเคารพผู้หญิงก่อน.

(๑๐) ผู้ล่าย่อมเป็นผู้เคารพก่อน.

(๑๑) ผู้เห็นก่อนโดยมากย่อมเคารพก่อน.

- (๑๒) แม้ผู้ใดเคารพตนก่อน ย่อมต้องตอบเขาทุกคน
ไม่เฉยเสีย.

วจีรียาคือ

- (๑) ย่อมไม่พูดจาล้อเลียนหลอกหลวงผู้ใหญ่.
(๒) ย่อมไม่กล่าวร้ายถึงญาติมิตรที่รักใคร่ นับถือ
ของผู้ฟังแก่ผู้ฟัง.
(๓) ย่อมไม่กล่าววาจาอันติเตียนสิ่งเคารพหรือที่เคารพ
ของผู้อื่นแก่ตัวเขา.
(๔) เมื่อจะขอทำล่วงเกินแก่ผู้ใด ย่อมต้องขออนุญาต
ตัวเขาก่อน.
(๕) เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใด แก่บุคคลผู้ใด ควร
ออกวาจาขอโทษเสมอ.
(๖) เมื่อผู้ใดได้แสดงคุณต่อตนอย่างไร ควรออก
วาจาขอบคุณเขาเสมอ.

มโนจรียาคือ

- (๑) ย่อมเคารพยำเกรง บิณฑามารดาและอาจารย์
(๒) ย่อมนับถือนอบน้อมต่อผู้ใหญ่.
(๓) ย่อมมีความอ่อนนหวานแก่ผู้น้อย.

ภาคลี

ผู้ใด ย่อมมีกริยาเป็นทรรัก.

- (๑) ย่อมไม่ฝ่าฝืนเวลานิยม คือ ไม่ไปใช้กริยาอื่นเมื่อ

เขานั่งกับพื้น และไม่ไปนั่งกับพื้นเมื่อเวลาเขา
ยืนเดินกัน.

- (๒) ย่อมไม่ไปนั่งนานเกินสมควรในบ้านของผู้อื่น.
- (๓) ย่อมไม่ทำกิจารื่นเริงเมื่อเขามีทุกข์.
- (๔) ย่อม ไม่ทำกิจาริยา โศกเศร้าเหี่ยวแห้งในที่ประชุม
รื่นเริง.
- (๕) เมื่อไปสู่ที่ประชุมการรื่นเริง ย่อมช่วยสนุกขึ้น-
บานให้สมเรื่อง.
- (๖) เมื่อเป็นเพื่อนเที่ยว ย่อมต้องกลมเกลียว และ
ร่วมลำบากร่วมสนุก.
- (๗) เมื่อตนเป็นเจ้าของบ้าน ย่อมต้องต้อนรับและ
เชื้อเชิญแขกไม่เพิกเฉย.
- (๘) ย่อมไม่ทำกิจาริยาบึกบึนต่อหน้าแขก.
- (๙) ย่อมไม่ให้แขกต้องคอยนานเมื่อเขามาหา.
- (๑๐) ย่อมไม่จ้องตุนาฬิกาในเวลาที่ยังนั่งอยู่.
- (๑๑) ย่อมไม่ใช้กิจาริยาอันบู้ยบัวหรือกระชิบกระชาบกับ
ผู้ใด ในเวลาเมื่อตนอยู่เฉพาะหน้าผู้หนึ่ง.
- (๑๒) ย่อมไม่ใช้กิจาริยาอันโกรธเคือง หรือดุดันผู้คน
บ้างไพร่ต่อนหน้าแขก.

- (๑๓) ย่อมไม่จ้องตบบุคคลโดยเพ่งพิศเหลือเกิน.
- (๑๔) ย่อมต้องรับส่งแขกเมื่อไปมา ในระยะอันสมควร.
 วาจิริยา คือ
- (๑) ย่อมไม่เที่ยวติเตียนสิ่งของที่เขาค้างไว้ในบ้าน
 ที่ตนไปสู่.
- (๒) ย่อมไม่กล่าว สรรเสริญ รูปร่าง บุคคล แก่ตัว
 เเขาเอง.
- (๓) ย่อมไม่พูดให้เพื่อนก่อกระดาก.
- (๔) ย่อมไม่พูดเปรียบเปรยเคาะ แคะ สตรี กลาง
 ประชุม.
- (๕) ย่อมไม่คอนแคะติรูปร่างบุคคล.
- (๖) ย่อมไม่หักถึงการร้ายโดยพลุ่งพล่ง ให้เขาตกใจ.
- (๗) ย่อมไม่หักถึงสิ่งอันน่าอายน่ากระดากโดยเปิดเผย.
- (๘) ย่อมไม่เอาสิ่งที่น่าจะอายจะกระดากมาเล่าให้แขก
 ฟัง.
- (๙) ย่อมไม่เอาเรื่องที่เขาฟังซ่อนเร้นมากล่าวให้อับ
 อายหรือเจ็บใจ.
- (๑๐) ย่อมไม่กล่าวถึงการอัปมงคลในเวลามงคล.

มโนจริยาข้อ

(๑) ย่อมรู้จักเกรงใจคน

ภาคทำ

ผู้ย่อมเป็นผู้มั่งง่า.

กษยจริยาข้อ

(๑) ย่อมมีกิริยาอันผึ่งผายของอาจ.

(๒) จะยืนนั่งย่อมอยู่ในลำดับอันสมควร ไม่เป็นผู้

แอบหลังคนหรือหลีกเข้ามุม.

(๓) ย่อมไม่เป็นผู้สะทกสะท้านงงเงินหยุด ๆ ยัง ๆ.

วจีจริยาข้อ

(๑) ย่อมพูดจาจะฉานชัดถ้อยความ ไม่อุบถ อ้อม
แอ้ม.

มโนจริยาข้อ

(๑) ย่อมมีความรู้ทั้งามรู้จักดี.

(๒) ย่อมมีอัชฌาสัยอันกว้างขวางเข้าไหนเข้าได้.

(๓) ย่อมมีอัชฌาสัยเป็นนักเลง ใครจะพูดหรือเล่น
อันใดก็เข้าใจและต่อติด.

(๔) ย่อมมีความเข้าใจวงไวโหวพริบ รู้เท่าถึงการณ.

(๕) ย่อมมีใจอันองอาจกล้าหาญ.

ภาคหก

ผู้ดี ย่อมปฏิบัติการทำงานดี.

กษัตริย์ยากคือ

(๑) ย่อมทำการอยู่ในระเบียบแบบแผน.

(๒) ย่อมไม่ถ่วงเวลาให้ผู้อื่นคอย.

(๓) ย่อมไม่ละเลยที่จะตอบจดหมาย.

(๔) ย่อมไม่ทำการแต่ต่อหน้า.

วชิรียากคือ

(๑) พุดสิ่งใดย่อมให้เป็นที่เชื่อถือได้

(๒) ย่อมไม่รับวาทะล่อง ๆ โดยมีได้เห็นว่า การจะเป็นได้หรือไม่

มโนจริยากคือ

(๑) ย่อมเป็นผู้รักษาความสัตย์ในเวลา.

(๒) ย่อมไม่เป็นผู้เกียจคร้าน.

(๓) ย่อมไม่เข้าใจว่า ผู้ดีทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้.

(๔) ย่อมไม่เพลิดเพลินจนละเลยให้การเสีย.

(๕) ย่อมเป็นผู้รักษาความเป็นระเบียบ.

(๖) ย่อมเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาเมื่ออยู่ในหน้าที่.

๗) ย่อมมีมานะในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก.

(๘) ย่อมเป็นผู้ทำอะไรทำจริง.

(๙) ย่อมไม่เป็นผู้ตั้งคั่นในที่ผิด.

(๑๐) ย่อมปรารถนาความดี ต่อการงานที่ทำอยู่เสมอ.

ภาคเจ็ด

ผู้ดี ย่อมเป็นผู้ใจดี.

กยจริยาคือ

(๑) เมื่อเห็นใครทำผิดพลาดอันน่าแก้กระตาค ย่อม
ช่วยกลบเกลื่อน หรือทำไม่เห็น.

(๒) เมื่อเห็นสิ่งของของใครตก หรือจะเสื่อมเสียย่อม
ต้องหยิบยื่นให้หรือบอกให้รู้ตัว.

(๓) เมื่อเห็นเหตุร้าย หรืออันตรายจะมีแก่ผู้ใด
ย่อมต้องรีบช่วย.

วจริยาคือ

(๑) ย่อมไม่เยาะเย้ยถากถางผู้กระทำความผิด.

(๒) ย่อมไม่ใช้วาจาอันข่มขี.

มโนจริยาคือ

(๑) ย่อมไม่มี ใจอันโหดเหี้ยมเกรี้ยวกราดแก่ผู้น้อย.

(๒) ย่อมเอาใจโอบอ้อมอารีแก่คนอื่น.

(๓) ย่อมเอาใจช่วยคนเคราะห์ร้าย.

(๔) ย่อมไม่เป็นผู้ซ้ำเติมคนเสียที.

(๕) ย่อมไม่เป็นผู้อาฆาตจองเวร.

ภาคแปด

ผู้ที่ย่อมไม่เห็นแต่แก่ตัวฝ่ายเดียว.

กายจริยาข้อ

- (๑) ย่อมไม่พัฏหาความสบายก่อนผู้ใหญ่ หรือผู้หญิง.
- (๒) ย่อมไม่เสือกสนแย่งชิง ที่นั่งหรือที่ตุนันใด.
- (๓) ย่อมไม่เที่ยวแย่งผู้หนึ่ง มาจากผู้หนึ่ง ในเมื่อ
เขาสนทนากัน.
- (๔) เป็นผู้ใหญ่ จะไปมาลูกนั่งย่อมไว้ช่อง ให้ผู้น้อย
มีโอกาสนั่ง.
- (๕) ในการเลี้ยงดูย่อมแผ่เผื่อ เชื้อเชิญแก่คนข้าง
เคียงก่อนตน.
- (๖) ในที่บริโภค ย่อมหยิบยกยื่นส่งสิ่งของแก่ผู้อื่น
ต่อ ๆ ไป ไม่มุ่งแต่กระทำกิจส่วนตน.
- (๗) ย่อมไม่รวบสามตะกลามสี่กวาดฉวยเอาของที่เข
ต้งไว้เป็นกลาง จนเกินส่วนที่ตนจะได้
- (๘) ย่อมไม่แสดงความไม่เพียงพอในสิ่งของที่เขา
หยิบยกให้.
- (๙) ย่อมไม่นิ่งนอนใจให้เขาออกทรัพย์แทน ส่วนตน
เสมอ เช่นในการเลี้ยงดูหรือใช้ค่าเดินทาง
เป็นต้น.
- (๑๐) ย่อมไม่ลืมหูลืมตาที่จะส่งของ ซึ่งคนอื่นได้ส่งเคราะห์
ให้ตนยืม.

- (๑๑) การให้สิ่งของหรือเลี้ยงดู ซึ่งเขาได้กระทำแก่ตน
ย่อมต้องตอบแทนเขา.

วจีรียาคือ

- (๑) ย่อมไม่ขอแยกผู้หนึ่งมาจากผู้ใด เพื่อจะพาไปพูด
จากความลับกัน.
- (๒) ย่อมไม่สนทนาแต่เรื่องตนถ่ายเดียว จนคนอื่น
ไม่มีช่องจะสนทนาเรื่องอื่นได้.
- (๓) ย่อมไม่นำธุระตนเข้ากล่าวแทรกในเวลา ธุระอื่น
ของเขาซุลมุน.
- (๔) ย่อมไม่กล่าววาจาติเตียนของที่เขาหิบบกให้ ว่า
ไม่ดีหรือไม่พอ.
- (๕) ย่อมไม่ไต่ถามราคา ของที่เขาได้หิบบกให้แก่ตน.
- (๖) ย่อมไม่แสดงราคาของที่จะหิบบกให้แก่ผู้ใด ให้
ปรากฏ.
- (๗) ย่อมไม่ใช้วาจาอันโอ้อวดตนและลบหลู่ ผู้อื่น.

มโนจริยาคือ

- (๑) ย่อมไม่มีใจมักได้ เทียบขอของเขาร่ำไป.
- (๒) ย่อมไม่ตั้งใจปรารถนาของรักเพื่อน.
- (๓) ย่อมไม่ พึง ใจการหิบบก ข้าวของ ทองเงิน ซึ่ง
กันและกัน.

- (๔) ย่อมไม่หวังแต่จะพึงอาศัยผู้อื่น.
- (๕) ย่อมไม่เป็นผู้เกียจฉะนอนทอดทิ้งการงานตนให้ผู้อื่น.
- (๖) ย่อมรู้จักคุณผู้อื่นที่ได้ทำแล้วแก่ตน.
- (๗) ย่อมไม่มีใจริษยา.

ภาคเก้า

ผู้ที่ย่อมรักษาความสุจริตโดยตรง.

กายจริยา คือ

- (๑) ย่อมไม่ละลาบละ ล้วงเข้าห้องเรือนแขกก่อน เจ้า-
ของบ้านเขาเชิญ.
- (๒) ย่อมไม่เลลอสอดส่าย โดยเพ่งเล็งเข้าไปตาม
ห้องเรือนแขก.
- (๓) ย่อมไม่เที่ยวฉวยโน้नหยิบนี้ของผู้อื่น ตูจนเหลือ
เกิน รวากับว่าจะค้นหาสิ่งใด.
- (๔) ย่อมไม่เที่ยวขอหรือหยิบฉวยตุจตุจหมายของผู้อื่น
ที่เจ้าของไม่มีประสงค์จะให้.
- (๕) ย่อมไม่เที่ยวขอหรือหยิบฉวยตุสมตุพก หรือสมตุ
จตุจรายงานบัญชีของผู้อื่น ซึ่งตน ไม่มีฐานะเกี่ยว
ข้องเป็นหน้าที่.
- (๖) ย่อมไม่เที่ยวฉวยที่โต๊ะเขียนหนังสือของผู้อื่น.

- (๗) ย่อมไม่เที่ยวเปิดดูหนังสือตาม โต๊ะเขียนหนังสือ
ของผู้อื่น.
- (๘) ย่อมไม่แทรกเข้าห่มผู้อื่นซึ่งเขาไม่ได้เชื่อเชิญ.
- (๙) ย่อมไม่ลอบแอบฟังคนพูด.
- (๑๐) ย่อมไม่ลอบแอบดูการลับ.
- (๑๑) ถ้าเห็นเขาจะพูดความลับกัน ย่อมต้องหลบตา
หรือลี้ตัว.
- (๑๒) ถ้าจะเข้าห้องเรือนผู้ใดย่อมต้องเคาะประตู หรือ
กล่าววาทาให้เขารู้ตัวก่อน.

วชิจริยาข้อ

- (๑) ย่อมไม่ชอกแซกไต่ถามธุระส่วนตัวหรือการใน
บ้านของเขาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องแก่ตน.
- (๒) ย่อมไม่เที่ยวถามเขาว่า นั้นเขียนหนังสืออะไร ?
- (๓) ย่อมไม่เที่ยวถามถึงผลประโยชน์ที่เขาหาได้ เมื่อ
ไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง.
- (๔) ย่อมไม่เอาการในบ้านของผู้ใดมาแสดงในที่แจ้ง.
- (๕) ย่อมไม่เก็บเอาความลับของผู้หนึ่งมาเที่ยวพูดแก่
ผู้อื่น.
- (๖) ย่อมไม่กล่าวถึงความชั่วร้าย อันเป็น ความลับ
เฉพาะบุคคลในที่แจ้ง.

(๗) ย่อมไม่พutschับปลับกลับกลอกตลบตะแลง.

(๘) ย่อมไม่ใช้คำสบถติตปาก.

(๙) ย่อมไม่ใช้ถ้อยคำมูสา.

มโนริยา คือ

(๑) ย่อมไม่เป็นคนต่อหน้าอย่างหนึ่ง ลับหลังอย่างหนึ่ง.

(๒) ย่อมเป็นผู้รักษาความไว้วางใจของผู้อื่น.

(๓) ย่อมไม่แสวงประโยชน์ในทางที่ผิดธรรม.

(๔) ย่อมเป็นผู้ตั้งอยู่ในความเที่ยงตรง.

ภาคสิบ

ผู้ดี ย่อมไม่ประพฤติตัวชั่ว

กายริยา คือ

(๑) ย่อมไม่เป็นพาลเที่ยวเกะกะระรื้อและกระทำร้ายคน.

(๒) ย่อมไม่ข่มเหงผู้อ่อนกว่า เช่น เด็กหรือผู้หญิง.

(๓) ย่อมไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เจ็บอายเพื่อความสนุกยินดีของตน.

(๔) ย่อมไม่หาประโยชน์ด้วยอาการที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน.

(๕) ย่อมไม่เสพสุราจนถึงเมาและติด.

(๖) ย่อมไม่มั่วสุมกับสิ่งอันเลวทราม เช่น กัญชา
ยาฝิ่น.

(๗) ย่อมไม่หมกมุ่นในการพนัน เพื่อจะปรารถนา
ทรัพย์.

(๘) ย่อมไม่ถือเอาเป็นของตน ในสิ่งที่เจ้าของไม่ได้
อนุญาตให้.

(๙) ย่อมไม่พึงใจในหญิงที่มีเจ้าของหวงแหน.
วจีรียาคือ

(๑) ย่อมไม่เป็นพาลพอใจทะเลาะวิวาท.

(๒) ย่อมไม่พอใจินทาวว่าร้ายกันและกัน.

(๓) ย่อมไม่พอใจพูดส่อเสียดยุยง.

(๔) ย่อมไม่เป็นผู้สอพลอประจบประแจง.

(๕) ย่อมไม่แข่งชกให้ร้ายผู้อื่น.

มโนจรีรียาคือ

(๑) ย่อมไม่ปองร้ายผู้อื่น.

(๒) ย่อมไม่คิดทำลายผู้อื่นเพื่อประโยชน์ตนเอง.

(๓) ย่อมมีความเห็นยั้งใจตนเอง.

(๔) ย่อมเป็นผู้มีความละเอียดแก่บาป.

บทสวดมนต์ไหว้พระ

อรหัง สัมมา สัมพุทโธ ะคะวา พุทธัง
อะคะวันตัง อภิวิตเทมิ

กราบหนึ่ง

สวาก ขาโต ะคะวะตา ชัมโม
ชัมมัง นะมัสสามิ

กราบหนึ่ง

สุปฏิปันโน ะคะวะโต

สวากะสังโฆ สังฆังนะมามิ

กราบหนึ่ง

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ

ไหว้พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

พุทฺธัง สรรเวณัง กัจฉามิ ธัมมัง สรรเวณัง กัจฉามิ

สังฆัง สรรเวณัง กัจฉามิ

ทุติยัมปี พุทฺธัง ทุติยัมปี ธัมมัง.....

ทุติยัมปี สังฆัง.....

ตะติยัมปี พุทฺธัง..... ตะติยัมปี ธัมมัง

ตะติยัมปี สังฆัง.....

อิติปี โส ภาคะวา อะระหัง . สัมมาสัมพุทฺธโร วิชชา
จระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อนุตตะโร ปุริสะทัม-
มะสาระถิ สัตถาเทวะมนุสสานัง พุทฺโธ ภาคะวาติ

สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
เอหิภัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ

อุชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ

ญาเยปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
 สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
 ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะปุริสะปุคคะลา
 เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย
 ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลีกะระณีโย
 อนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

อาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
 ติสระณะนะ สะหะ บัณเฑาะลีลานิ ยาจามะ,
 ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
 ติสระณะนะ สะหะ บัณเฑาะลีลานิ ยาจามะ,
 ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ
 ติสระณะนะ สะหะ บัณเฑาะลีลานิ ยาจามะ,
 (ถ้าจะอาราธนาศีล ๘ ให้เปลี่ยนคำว่า บัณเฑาะลีลานิ เป็น อัฏฐะ)

อาราธนาพระปริต (สวดมนต์)

วิปัตติปปฎิพาหะ สัพพะสัมปัตติสัทธียา
 สัพพะทุกขะวินาสายะ ปริตตัง พุทธะ มังคะลัง

วิบัติติปฏิพาหะ	สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะพะยะวินาสายะ	ปริตตัง พรุถะ มังคะลัง
วิบัติติปฏิพาหะ	สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะโรคะวินาสายะ	ปริตตัง พรุถะ มังคะลัง

คำบูชาพระพุท

อิมะหิ สักกาเรหิ พุทธัง อภิปรุชยามิ
 อิมะหิ สักกาเรหิ ธัมมัง อภิปรุชยามิ
 อิมะหิ สักกาเรหิ สังฆัง อภิปรุชยามิ

คำถวายข้าวพระพุท

อิมัง สุปะพะยัญชนะนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชนะนัง
 อุทะกัง วะรัง พุทธัสสะ ปุเชมิ

คำลาข้าวพระพุท

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ

คำถวายเครื่องสังเวทพระภูมิ

ภูมัสสมิง ทิสภาเก สันติเทวา มะหิทธิกา เตปี อัมเห
 อะนุรักขันตุ อะโรคะเยนะ สุขะนะ จะ สุปะพะยัญชนะ
 สัมปันนัง ปะริกุณฺฑขันตุ เทวะตา ชัยยะมังคะลานุกาเวนะ
 สัพพะโสคติ ภาวันตุ เม

คำลาเครื่องสังเวทพระภูมิ

อะยัง ภูมิปะเทโส วิสุงคาโม สุชี โทตุ

คำสักการะพระภูมิ

อิติ สุคะโต อะระหัง พุทฺโธ นะโมพุทฺธายะ

ประฐะวี คงคา พระภุมมะเทวา ชะมามิหัง

คำถวายผ้ากฐิน (แบบธรรมยุต)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ
 โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง
 กะฐินะทุสสัง ปะฏิกัณหาตุ ปะฏิกคะเหตตะวา จะ อิมินา
 ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
 สุขายะ

คำถวายผ้ากฐิน (แบบมหานิกาย)

อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะ
 โอโณชะยามะ

ทุติยัมปี อิมัง

วลา

ตะติยัมปี อิมัง

วลา

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สัปเปริวารานิ
 ภิกขุสงฆ์สสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสงฆ์
 อิมานิ ภัตตานิ สัปเปริวารานิ ปะฏิกคัณหาตุ อัมหากัง
 ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทานอุทิศ

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ ภิกขุ สัปเปริวารานิ
 ภิกขุสงฆ์สสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุ สงฆ์
 อิมานิ ภัตตานิ สัปเปริวารานิ ปะฏิกคัณหาตุ อัมหากัญเจะ
 มาตาปิตุอาทีนัญเจะ ญาตะกานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
 สุขายะ

คำถวายสลากภัต

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สัปเปริวารานิ
 อะสุกัฏฐานะ ฐะปะตานิ ภิกขุสงฆ์สสสะ โอโณชะยามะ สาธุ
 โน ภันเต ภิกขุ สงฆ์ เอตานิ ภัตตานิ สัปเปริวารานิ
 ปฎิกคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายข้าวสาร

อิมานิ มะยัง ภันเต ตัณฑุลานิ สัปเปริวารานิ ภิกขุ
 สงฆ์สสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต ภิกขุสงฆ์ อิมานิ

ตณฺฑูลานิ สัปประวิวาราน ปฏิกคณฺหาตุ อัมหากัง
ทิมะรตฺตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้าอาบน้าฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต วสฺสิกะสาฎิกะจีวะรานิ สังฆัสสะ
โธโนชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุ สังโฆ อิมานิ
วสฺสิกะสาฎิกะจีวะรานิ ปฏิกคณฺหาตุ อัมหากัญเจะ
มาตาปิตุอาทินญะจะ ญาตะกานัง ทิมะรตฺตัง หิตายะ
สุขายะ

คำถวายผ้าป่า

เอตานิ มะยัง ภันเต จีวะรานิ บังสุกุละวิเสสานิ
กะทานิ สังฆัสสะ โธโนชะยามะ สาธุ โนภันเต ภิกขุ สังโฆ
เอตานิ จีวะรานิ บังสุกุละวิเสสานิ กะทานิ สัปประวิวาราน
ปฏิกคณฺหาตุ อัมหากัง ทิมะรตฺตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายเภสัช

อิมานิ มะยัง ภันเต ศีลานะบัจจะยะเภสัชชะ-
ปะริกขารานิ อีระ อาเนตตะวา สุวปีตานิ ภิกขุสังฆัสสะ
นียยาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ
ศีลานะบัจจะยาเภสัชชะปะริกขารานิ ปฏิกคณฺหาตุ อัมหากัง
ทิมะรตฺตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายกุฏิ

อิมัง มะยัง ภันเต เอกัง กุฏิง ภิกขุสงฆ์สสะ
 นียาเทมะ สารุ โน ภันเต ภิกขุสงฆ์โม อะยัง กุฏิง
 ปฏิกคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

(ถ้าถวายหลายหลัง ให้เปลี่ยนจากคำว่า เอกัง กุฏิง
 เป็น อีมา กุฏิโย)

คำถวายเสนาสนะ

อิมานิ มะยัง ภันเต เสนาสนะนานิ อาคะตานุคัสสสะ
 จาตุทิสสสะ สังฆสสะ โอโณชยามะ สารุ โน ภันเต
 ภิกขุ สังฆโม อิมานิ เสนาสนะนานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง
 ที่มะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายศาลา

มะยัง ภันเต อิมัง सालัง ฐัมมะสะภาเย อุททิสสะ
 สังฆสสะ โอโณชยามะ สารุ โน ภันเต ภิกขุ สังฆโม อิมัง
 ฐัมมะสะภาสาลัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะรัตตัง
 หิตายะ สุขายะ

คำถวายผ้าไตรอุทิศแด่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ติจีวะรานิ อัยยัสสะ เทมะ สารุ
 โน ภันเต อะยัง ติจีวะระปฐา วิปาโก อัมหากัง มาตาปิตุ
 อาทะโย ญาคะกา ทานะปัตติง ละภันตุ อัมหากัง เจตะสา

คำบูชาเจดีย์

อิมิณา สักการะนะ เจติยัง ปุเชมิ.

คำภาวนาเวลารดน้ำศพ

อิทัง มะตะกะสะรี้รัง อุทะกัง วิยะ สิญฺจิตัง อะโหสิ
กัมมัง

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

อวัสสัง ... วัฑฒัง.

คำภาวนาเวลาทอดผ้าบังสุกุล

นามะรูปัง อะนิจฺจํ นามะรูปัง ทุกขัง
นามะรูปัง อะนัตตา.

คำภาวนาเวลาเผาศพ

อะยัมปิ โข เม กาโย เอวํ ภาวี เอวํ
ธัมโม เอวํ อะนะทีโต.

คำกรวดน้ำอย่างย่อ

ญาตินัง โหตุ.

คำกรวดน้ำ

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายาคุณฺตุตตะรา
 อาจารย์ูปะการา จะ มาตาปิตา จะ ฌาตูกา ปียา มะมิง
 สุริโย จันทิมมา ราชา कुण्डะวันตา เนรารปี จะ พรหมะมารา
 จะ อินทา จะ โลกะपालา จะ เทวะตา ยะโม มิตตา
 มะนุสสา จะ มัชฌัตตา เวริกาปี จะ สัพเพ สัตตา สุขี
 โหนตุ ปุญฺญานิ ปะกะทานิ เม สุขัญจะ ทิวิธัง เทนตุ
 ขิปปัง ปาเปละ โว มะตัง อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อิมินา
 อุททิสเสนะ จะ ขิปปาหัง สุลละเภ เจวะ ตัณहुปาทานะ
 เจทะนัง เย สันตानะ หินา ธัมมา ยาวะ นิพพานะโต
 มะมิง นัสสันตุ สัพพะทาเยวะ ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว
 อุชฺฐ จิตตัง สติ ปุญฺญา สัลเลโข วิริยัมหิना มาร้า ละภันตุ
 โน กาสัง กาคุญฺจะ วิริเยสุ เม พุทธา ธิปะวะ โร นาโถ
 ธัมโม นาโถ วรุตตะโม นาโถ บัจเจกะพุทฺโธ จะ สังฆो
 นาโถตตะโร มะมิง เต โสตตะมานุภาเวนะ มาโลกาสัง
 ละภันตุ มา ฯ

พระคาถาขินบัญชรสูตร

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

วัดระฆังโฆสิตาราม

ชะยาสะนา กะตา พุทธา

เซตะวา มารัง สะวาหะนัง

จะตุสัจจาสะภัง ระสัง

เข ปิวิงสุ นระสะภา

ด้นหังกะราทะโย พุทธา

อัญฐะวีสะติ นายะกา

สัพเพ ปะติณฺฐิตา มัยหัง

มัตตะเก เต มุนิสสะรา

สีเส ปะติณฺฐิตอ มัยหัง

พุทโธ ชัมโม ทะวีโลจะเน

สังโฆ ปะติณฺฐิตอ มัยหัง

อุเว สัพพะคุณากะโร

หะทะเย เม อะนุรทโธ

สาริปุตโต จะ ทักขิणे

โกณฑัญญโณ ปิณฺธุภาคัสสะหมิง

โมคคัลลานโจะ วามะเก

ทักขิณ สะวะเน มัย्हัง
 อาสุง อานันทะราหุโต
 กัสสะโป จะ มะหاناโม
 อุภาสุง วามะโสตะเก
 เกเสนเต ปิฏฐีกัสสะหมิง
 สุริโยวะ ปะกังกะโร
 นิสินโน สิริสัมบันโน
 โสภิตो มุนิปุงคะโว
 กุมาระกัสสะโป เถโร
 มะเหสี จิตตะวาตะโก
 โส มัย्हัง วะทะเน นิจัจ
 ปะติฏฐาสิ คุณากะโร
 ปุณโณ อังคุลิมาโต จะ
 อุปาลี นันทะ สัวะลี
 เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา
 นะราเต ตีละกา มะมะ
 เสสาสี่ติ มะหาเถรา
 วิชิตา ชินะสาวะกา
 เอเตสี่ติ มะหาเถรา
 ชิตะวันโต ชินะโรสา

ชลันตา สัตตะเตเชนะ

อังกะมังเกสุ สันฐิตา

ระตะนัง ปุระโต อาสี

ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง

ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสี

วาเม อังกุลิมาละกัง

ขันธะโมระ ประวิตัญจะ

อาณานาฏิยะ สุตตะกัง

อากาเส ณะทะนัง อาสี

เสสา ปาการะ สันฐิตา

ชีนา นานา ะละสังยุตตา

สัตตะ ปาการะ ลังกะตา

วตะปิตตา ทิสัญชาตา

พาหิรัช ฉัตตํ ปัททะวา

อะเสสา วินะยังยันตุ

อะนันตะ ชินะ เตชะสา

วาสะโต เม สะกิชาเนนะ

สะทา สัมพุทเธ ปัญชะเร

ชินะปัญชะระ มัชฌิมหิ

วิหะรันตัง มะหิตะเถ

สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ
 เต มหาปริสา สะภา
 อิจเจ วะ มั่นโต สุกุตโต สุกโก
 ชินนภาเว นะ ชิตูปัททะโว
 รัมมา นภาเว นะ ชิตาริสังโฆ
 สังฆา นภาเว นะ ชิตันตะราโย
 สัทธัมมา นภาเว ปาติโต
 จะรามิ ชินะปัญเฑติ

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยเชชม ถนนเฟื่องนคร กทม.
 นายอำพัน ฉายงกูร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2523

บอกรัย – โปรดแก้คำผิดหน้า ๒๕

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

อวัสสัง มะยา มะริตตัพพัง

คำกรวดน้ำอย่างย่อ

อิหัง เม ญาตินัง โหตุ

